Urtarrilla - Enero
21
Igandea - Domingo
Bilbao, 1934

Euzkadi

ARPIDE-SANEURRIJA

Bilbao'kua... ...	6,00	Irko.	Iru illez
Bilbao'atazkua	7,50	"	"
Idazki-Itunmena	62,00	"	urtez
Atzarrijetakuak	100,00	"	"

Beldayen itunduba

XXII urtia || Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17, 1.º || 234 Idazkutxa || 17.810 Urrutizkiña || 6.591 zenbakija

Egunekua

Gure adizkidiak...?

Madrid'ko "Informaciones" izpaŕingil̃ik aŕtu daula-ta, Bilbao'ko "El Pueblo Vasco" ixentzat aŕtuta Euzko-Eŕija'ren kaltez leŕenak egil̃en dauzan izpaŕingi atzeŕi-zale onek, ara zer diñoskun:

"Azkatasun osua"—ixenpurutzat imiñi ta gero, beste leŕo oneik idazten dauz:

"Generalitat, Catalunya'ko Eŕi-Zaintzazko egin biaŕ gustijakaz jaubetuba dago. Orain cataluñataŕak, gura ixan daben lez dagoz. Euren eliagaz, euren Ikastetxe nagusijagaz, euren eŕtzañakaz... eta euren suizkil̃udun erailtzalakin. Zoragaŕikeri bat. Oŕetarakoxe dauke, ba, cataluñataŕak, enparauko españataŕakandik bardingetuten dauzan azkatasun-jauŕkerea, Araudija'k, Uri-Zaintza'ko ikastola bat emon dautse; bide-lapuŕentzako, baŕiz, beste bat. Bide-lapuŕak España gustijan dagoz; Catalunya'kuak, baña, ikasijen purpuxeta edo borlea dauke. Ugazabeak dira. Lenengo ondo ikasketea eginda, Ipaŕ-America'ko ikuskiñen bat bidaltzen eztauskuben egunik ezta igazten. Txaŕa orixe da; etxetik at bidaltzia. Ikuskiña, ta ikuskiñari jaŕail̃uko dautsan ikuskinduna be bai. Ikusten ba'gengoz lez dakigu, cataluñataŕen Uri-Zaintza baŕi oŕek, ona bidaldu ezik, suizkiludun erailtzal̃iakin amal̃uko eztauna. Gu ezetzera gagoz, beintzat. Tarrasa'ko eunak, be-toz; suizkil̃udun erailtzal̃iak, baña, eurentzat. Emen azke-saliak ezkara, ba".

卐 卐 卐

Emen euzkeralduta ikusten dozubezan leŕuok Madrid'ko "Informaciones" izpaŕingil̃ik aŕtuta Bilbao'ko "El Pueblo Vasco,,'k bere ingoskijetan beŕidazteko, ¿zertzu eskutuki ete daukez?

¿Catalunya'n Araudi-bidez jaditxi daben jauŕkera ta gusti be, suizkil̃udun erailtzal̃iak eta bide-lapuŕak bardin daŕavela esateko biaŕba?

Araudi-bidezko jauŕkera ori jaditxi orduko be, Catalunya'n, orainguen antzeko bide-lapuŕik-eta ¿ez ete-ziran ixaten? Eta Sevilla'n, Zaragoza'n eta abaŕ be, ¿ez ete-dira erailte ta lapuŕeta oŕeik egil̃en?

Bai jauna, oŕeik eta geyago be egil̃en dira. Baña Madrid'ko "Informaciones" eta Bilbao'ko "Maketeŕijak" onelako izpaŕakaz zabaldu gura dabena, beste gauza bat da: Euzko-Araudija'ri esijak imindia. Azkatasunari esijak imiñi ezkero, "azke-zal̃iak" eurak eztirala aŕokeriz autoŕtzen daben jopu-zaliok, pozik geratzen dira, ba.

Jopu-zalion esijak gora-bera, baña, Araudija'k bere bidian auŕera jaŕal̃uko dau. ¡Bai bein!

"Euzko"

Bilbao'ko Euzkeltzale-Bazkuna'k astero argil̃altzen daun izpaŕingi abeŕtzale euzkeldun au eskubetaratu yaku, ta irakuŕgai edeŕez eta maŕazki begikoz apainduta datoŕ.

Asteroko euzkeldun eta abeŕtzale onen ingoskijetan, "Uskuŕtza-gayetzaz", "Astetxe" ospetsubak idazten dau. "Baseŕi-gayetzaz", ostera, "Norbait" argijak.

Enparauko idazlien idazlanak be irakuŕgaŕijak dira.

Eŕijetako idazkil̃an be asko dakaŕz.

Beraz asteroko au, irakuŕle, dan euzkelduna ta dan abeŕtzalia dalako, urijetako latari ta osalarijakandik asil̃a baseŕirik eskutubeneko baseŕil̃aŕakañoko gustijak irakuŕi biaŕ leukena da.

Eta alantxe egingo dabela uste dogu, "euzkerarik" eztakijan abeŕtzaliak, euzkerea ikasi egingo ebala" Sabin'ak esana da-ta.

"Lan-Deya"

Asteroko au, "Euzko-Langil̃iak" argil̃altzen dabena da.

Bazkuna oneri yaokazan gayak edeŕto darabiltz asteroko onek. Tamalez, baña gustijak gazteleraz. Euzko-Langil̃ien Bazkuna'ko asteroko baten, ingoskitxu bat baño ezpa-da be, ¿zer dala-ta euzkeraz idatzi ez ba?

"Amayur"

Gure nabaŕtaŕ anaya abeŕtzaliak Iruña'n argil̃altzen daben asteroko oneri deritxo, "Amayur".

Onek, Iruña'n argil̃altzen dan aŕen, lenengo ingoskiko lenengo zeŕendea euzkeŕaz idatzil̃a dakaŕ.

Erdiko zeŕenda bijak, baŕiz, "Idiakez eta eliatzaz" eŕderaz idatziriko idazlan abeŕkoyagaz idatzil̃a ikusten dira.

Asteroko onen irakuŕgai gustijak be bai, baña... "¿Quién compra un lío?" burutzat daula izki baltz aundijetan esaten daunak, nabaŕtaŕ jauntxuben, Rodezno ta abaŕen buru-belaŕijak, irakuŕle, ondo berotuko dauz. Iruxo abeŕtzale aldunak lau berbatan jaditxi eban Iruña'ko Zaldizko gudarijen Etxe-apuŕtze zaratatsu oŕen guraso ixan-gurako asko ageŕtzen diralako.

Umia'ren al̃a, baŕiz, bat baño ezin ixan. Eta bakaŕ ori, Iruxo'taŕ Imanol ei-da-ta, enparauko guzuŕ-al̃a gustijak ume barik geratuko ei-dira.

¡Oŕei nabartaŕ karla-albontsataŕ atzeŕi-zale buru-lokeoi jazoko etxakenik be eztago...!

Iruxo'k auŕiak aŕtu ba'dautsiez, ba, kokotetan atz-egin dagijela. "Idi nagijak, ur zikiña edan biaŕ".

Ezkontza bat

Atzo Bilbao'ko Andoni Deuna'ren txadonan, gure adizkide onak baxen abeŕtzale zintzuak eta euzkel-idazle ospetsubak diran Bil̃eri'l̃aŕ Bingen eta Altzola'taŕ Elixabete ezkondu ziran.

Ezkontza onetako al̃abitxi-amabitxijak, Bil̃eri'l̃aŕ Ilarun, mutil̃aren al̃a, ta Barainka'taŕ Paskase, neskatil̃a eskongayaren ama, ixan ziran.

Ezkondu ebazana, baŕiz, Itza'taŕ Ander jaupari aguŕgaŕija ixan zan.

Ezkon-baŕijak ezkontza-lokaŕiz buztaŕtuta geratu diranian, atzeŕirantz urten dira, atzeŕiko uri batzuk ikusi biaŕ dabezela-ta.

Zorijonak, eta atzeŕi-ziaŕ igaziko dozubezan egunok ondo-ondo igazi, baña atzeŕian barik atzera Euzkadi'ratutekotan.

Zorijonak baŕiro be, ta ondo ibil̃i.

URIBIŤAŔTE'TAŔ IBON.

Irakuskunde - Osteko III Igandia

SAŔKUNA. (96'g. Er.). Guŕtu egixube Jauna, bere Gotzon gustijok; entzun leban Sion'ek, eta poztu egin zan; ijuti-egin leben Juda'ren alabeak. I. Bakalduna da Jauna; poztu bedi luŕasua; ijuti-begije ugaŕte gustijak.

Aintza... Guŕtu egixube...

OTOYA. Betiko Urtzi alorodun: gure aultasunaz eŕukil̃u, ta gu jaboteko zeure eskuma altsuba luzatu egixu. Amaibako egunetan zeu ta Goteuna'rekin bakaldun bixi dan zeure Seme Josu-Kisto gure Jauna dala bide.

IDAZKIJA. Paul Beldu deunak eŕomataŕai egindako Idazkiko irakuŕgaya (12, 16-21).

Anayok: Zeben burubak zuŕtzat ez etsi; kaltia kaltez ez ordeztu iñori; on-egin, bai Urtzi-ageŕijan, bal̃a gixakume gustijen ageŕijan be. Al ixanezkero, gustijakin genal̃zaz bixi ixaten alegindu zadil̃eze. Ez apendu, ene mal̃iok; itxi, baŕiz, aseŕia dagokijanari. Idatzil̃a bai'dago: "Neuri dagokit apena; neuk ordainduko dot". Orixe diño Jaunak. Ik, baŕiz, gose dan ire etsayari jaten emotsak; eta egaŕi danari, edaten; olan egiñaz, aren buru-gane il̃enti bixijak pilatuko dozak-eta. Ez agikela txaŕak gol̃u; euk, ostera, txaŕa onez gol̃u.

MAL̃AGUNIA. (101'g. Er.). Jaunoi: atzeŕijak bilduŕ-ixango yakaz eure ixenari, ta ludiko bakaldun gustijak eure aintzeaŕi. I. Jaunak Sion eregiko bai'dau, ta antxe aintzaz beterik ageŕtuko da.

Aleluya, aleluya. (96'g. Er.). Bakalduna da Jauna; poztu bedi luŕasua; ijuti-begije ugaŕte gustijak. Aleluya.

GOIZPAŔKIJA. Mal̃ai deunaren arauzko Goizpaŕ-jaŕaikuna (8. 1-13). Aldi aretan: Josu mendil̃ik jatsi zalarik, gixatalde aundija jaŕain yakan. Eta ara, legenaŕdunak, eldu ta auzpezturik, "Jaunoi, nai ba-dok, txautu naikek", esan leutsan. Eta Josu'k besua edaztu ta ikutu egin leban, "Nai yuat, txautu adi", esanaz.

Eta berialaxe txautu egin zan aren legenaŕa. Josu'k baŕiro: "Adi, ta iñoribere eztautsean esaten; jun eta auŕkeztu, bai, jauparijari, ta Mois'ek eurei ziñeskaŕi agindutako emotxa opetsi". Eta Kaparnaun'era saŕtu zalarikan, eunburuba eldu yakan otoi-ta-aŕen, "Jaunoi—esanaz—nire seña elbaŕiz yatzauk etzian, eta min aundiz dok". Eta Josu'k ari: "Etoŕiko nok, eta osatuko yuat". "Jaunoi—ijardetsi ta esan leutson eunburubak—, i neure etzebaŕu saŕtzeko enok ni gixako; itzez bakaŕik esak, bai?, ta osatuko dok nire seña. Ni neu, be, gixona nok, iñoren menbian nayagualarik gudarijak neure menbian yaukeadazan au; eta oni, "ua", yiñotseat, eta bai-yuak; eta bestiari, "atoŕ", eta bai-yatoŕk; eta otseñari, "au egikek", eta egil̃en yok, egin be". Ori entzunaz geldu egin zan Josu; eta leŕaikijazanai onen lirautsen: "Baiki dirautzubet: onenbesteko ziñesmenik eztot idoro Ixaŕel'en. Ekaldetik eta il̃aldetik askuak etoŕiko dirala diñotzubet, ba, ta goi-alan Abaŕan eta Ixaka ta Jagoba'rekin jezaŕiko dirala apal-mayetara; goi-aleko semiak, baŕiz, lekoreko (kanpoko) ilundira jauŕtiko dabez. ¡Antxe, bai, ixango dala negaŕa ta agin-ziŕija!" Arian, Josu'k eunburubaŕi: "Ua, ta ziñetsi dokan letz jazo bekik". Eta aren seña aintze atantxe ontzatu zan.

OPAKUNDIA. (117'g. Er.). Alatzak egin dauz Jaunaren eskumeak; Jaunaren eskumeak goraldu egin nau. Enaz ilgo, bixi baño; eta Jaunaren egintzak diragaŕkedaz.

OTOI IXIL̃A. Opari onek, aŕen, Jauna, txautu begikez gure obenak, eta zeure jopubon gogo-gorputzak jaupa aunetarako gertu. Amaibako...

JAUNAŔTZAKUA. (Luka, 4). Jaungoikua'ren ezpanetatik urtetan ziran itz edeŕakaz gustijak geldu egil̃en ziran.

JAUNAŔTZOSTEKUA. Jaun, oŕek eskutuki gurenotzazko eskudun egin gozuzanezkero, euron erazokuntzea egiz nabal̃u daikegula iguzu, aŕen. Amaibako...

卐 卐 卐

ERABAKIJAK. Nire oben-legenaŕa txaututeko eske, Josu'gana joko dot, apal eta ustetsu jo be.

Geidien oparin eta ezpiaŕak dirala-ta, be, eŕuki-ixango nayake, ta euren aldez goiko Jaunari aŕen-egingo dautsat.

ATAŔIZBAŔNA.

Txomin eta Garbiñe

"Ibarguren" basetxeko Txomin, euzkotaŕ guraso zintzoen 17'urteko mutil azkaŕa, beren eŕil̃aŕ batzuk Ameriketa'ra eruateko igil̃u eben an eurak ebezan salostetxietan irabaste onak ixango ebazala-ta, abaŕ, esanaz; Gurasuak ez eben gura euren seme mal̃ia ain uŕin juterik baña... ekiña okeŕa da-ta... azkenian be Txomin'ek loŕtu eban gurasuen baimena ta juan zan Ameriketa'ra; esan eta egin, Txomin'en eŕil̃aŕak euren salostetxe baten otsein imiñi eben; eta oso azkaŕa zalako... 6'gaŕen uŕtian salostetxeko otsein-buru, irabazte-sari berezijekaz; irabazte andijak ixan ebezan-eta... dirutu zanian beren jayoteŕiko gomutiak Euzkadi'ra begira imiñi; juan zanetik 13'gaŕen uŕtian, ogetamaŕ uŕte ebazala, 1931'gaŕen lotazil̃a 1'an etxeratu zan osasun - ogasunez beterik, "Ibarguren" basetxeko Txomin euzko-mutil edeŕa; guraso ta seme, pozez besaŕkatu zirala esan biaŕik ezta. Lasteŕ zabaldu ziran eŕijan "Ibarguren" basetxeko "amerikanua,,'ren etoŕera ta enparauko izpaŕak. Txomin oso alaya ta mal̃akoŕa ixan be-ta... eŕi gustijari begiko egin yakon...

Euzkel-Eŕiko ingurubak ondo ikusi biaŕ ebazala-ta ilabete inguruban ibil̃i ondoren etxerantz etoŕela, "Ibaŕzabal" basetxeko Garbiñe, euzko (emakume) neskatil̃a bikaña baxen kistaŕ zintzuagaz lagun egin zan; Garbiñe'k eban itz egil̃eko azkaŕtasuna ta beren ixakera berezija... oso begiko egin yakozan Txomin'i; eta... ezin yakon aiztu; "Ibarzabal" eta "Ibarguren" bata bestiagandik uŕian egozan egon be-ta, Txomin'ek Garbiñe'gaz saŕil̃an itz egil̃en eban. Eta geruago ta mal̃agaŕijago yakon ezkero... eskuba eskatutia erabagi eban. Au al̃atu eutsanian, baña, Garbiñe zintzuak beren esakera berezijagaz, lenengo eskaŕak egin ondoren, esan eutsan: "Diñozun oŕegaz al̃uko gara Txomin, baña oŕetara eldu baño len, ondiño astija dago-ta, beste gauza bat egin biaŕko dozu. —¿Ze gauza baña?... —Garbiketa bat egin biaŕ dozu Txomin; soin-garbiketa ez, soñez garbirik zakustaz, ba. Baña... gogo-biotzetako amerikanu-sunde ori... kentzeko, "gogo-iñaŕkunak" deritxoen garbiketa egin biaŕ dozu, gure txaunburu jaunak olantxe iragaŕi dau-ta. Garbiketa ori egixu ¿bai? ta Jeltzaletasuna zer dan ondo ikasteko be... idazti oso egokijak neuk emongo dautzudaz, eta zuk, azkaŕa zaran ezkero, eŕaz-eŕaz ikasiko dozu, egiz gura ba'dozu beintzat... eta egiz gura dozun ala ez... igaŕiko dautzudala ezkijer ixan zal̃ez.

Garbiñe'ren itz oneik bijotzian josil̃a geratu yakozan Txomin'i eta oldozkoŕ imiñi. Eta aiztuta eukiriko gauzarik asko gogoratu be bai uŕengo igandian Eŕiko Txadon nagusijan asi ziran mutil̃entzako "gogo-iñarkunak", eta "Ibarguren,,'go "Amerikanuek" be bestiekin batian egin ebazan, eta berak iñuanez, ondotxu egin be. "¡Au dok baŕuko poza ta gentza!"—esateraño.

Baŕuko gentza loŕtu,
Mal̃asuna gel̃u,
Gauza on bi batera...
Txomin'ek ein dil̃u.

Garbiñe zintzuaren lenengo uaŕagaz loŕtu eban bake-zorunak... bigaŕena egil̃eko be, gurari sutsuba soŕtu eutsan, eta beren mal̃iari jazoten yakonaren baŕi esan ondoren, onek aginduriko idaztijak beragaŕnatu. Idazti onein bidez ikasi ebana, egipenez egiztuteko erabagi zendua aŕtu ondoren, bijotz-bijotzez eskaŕak egin eutsazan Garbiñe bikaña baxen zintzuak. Eta onek, Txomin'en bijotza lenengo esagututa gero... eskuba eskatu eutsanetik 8'gaŕen ilabetian bayetza emon eutsan alkaŕekin, Jel-bidez, mal̃ekiro bixi ixateko. Eta olantxerik bixi be, dira gauŕarte Jauna'ri eskaŕak. Euren aingeru—loratxubai be—Iñaki, Sabin, euzkel-ixen begikuak esaŕi eutsoezan, ba. Bikoitz zoruntsu onein etxian euzkera garbija erabilten da, euzkeldunei dagokijoen eraz. ¡Edeŕto egiña!

Garbiñe "Ibarzabal,,'ko
Alaba bakaŕa,
Euzko-emakumien
Eredu zeu zara.

Zeuk dakixuz ibil̃en...
Zentzunaz burua,
Mal̃asunaz bijotza,
Zuzutsaz gogua.

Lan eta jolas betí
Zintzo ta garbirik...
Zugaz iñok eztau ein...
Maketo-dantzarik.

Egijaren indaŕak
Mal̃asuna soŕtu;
Egizko mal̃asunak
Zorijona loŕtu.

¡Zenbat eratara lan
Egin ete leike,
Egiz ixan ezkero...
Jel-zoruna mal̃e!

Urtzi'k jagon be'zagiz
Euzko-Abeŕijan
Emakumiak zeugan
Ikasi dagijan.

E.'TAŔ KEPA.

Deunen bixitza

Iñese deuna, neskutz eta ziñopa

Guraso andiki ta kistaŕ zintzoen alabatxu au Eŕoma'n jayozan Aen azi-ikaskuntza onaren bidez eta Goteunaren baŕeneko ixil-lanez Iñese'k gazterik opatu eutsan bere biotza Goiko-Jaunari. Anbortzi deunak diñoskunez, Jangoikua ezagutu ebanekoxe, maite be maite izan eban, ume zala be umekeri barik sen andiko anderea zirudian Iñese'k. Adikuntzara eldu zaneko, eraspen zindo ta gartsua eutsan zeruko Ama laztanari be, ta Ama garbi oŕen antzera neskutz izateko ta Josu baño beste ezkonik ez eukiteko ziñeskaña egin eban Iñesetxuk. Amairu urtera ezkero, neskatil̃a edeŕ, aratz eta maratz onek askoren begiak beraganatu ebazan Eŕoma'n. Ango jauŕlearen seme Porkopi be, Iñese'ren maitamiñez zorabiauta ebil̃an eta bere emaztetzat nai eban artu. Oŕetarako bezuza edeŕak bialdu eutsazan Iñese'ri, bere asmu onak iragaŕiaz: baña bezuzok atzera biuŕtu eutsazan neskatil̃eak, ezkontzeko asmurik ez eukala esanaz. Ori ta guzti be Porkopi etzan galendu, bere amesa lortu nai ta alak egin ebazan Iñese'ren gogoa irabazteko. Azkenez aŕpegiz-aŕpegi itz egin eta bere biotzeko maitasun gara agertu ezkero, Iñese'ren gogoa irabazi ta beretuko ebalakoan, etxera joan yakon eta iñon ziranak esan eta eskeñi eutsazan; baña alpeŕik: bere erabagian sendoro egoan Iñese'k erantzun eutsan: olako asmuz etzakidaz niri etoŕi: neure biotza neure Jaunari osoro eskiñi ta emon neutsan-ta, zoaz emetik, etzaite alpeŕik ibil̃i.

Emaztetzat nai eban neskatil̃ea ezin zuritu izan ebala-ta, goibel eta biotzil joan zan Porkopi bere etxera ta muŕin eta atsekabez ebil̃an, gero baño gero indarge ta makalago. Aitak, oi danez, semea maite eban-ta, onen muŕin eta atsekabearen zioa jakin ebanean, jauŕle-etxera dei-egin eutsan Iñese'ri.

Neskatil̃ea auŕkeztu zanean, Sinporni'k abegirik onena egin ta gero, diñotso: zeure zoriona egiteaŕen deitu zaitut: nire semeak zugaz ezkondu nai dau-ta, ba dakizu-ori zuretzat gorasaŕe andia da, nire semeagaz ezkondu ezkero, Eŕoma'n anderaurena izango zara-ta.

—Eskeŕik asko-erantzun eutsan Iñese'k. Eŕoma'ko jauŕle zareala ba dakit; baña zure semea baño ezkon andi, aberats eta urenagoa daukat nik. —Zer diñozu?—erantzun eutsan jauŕleak—, ¿nire semea baño ezkon aberats eta urenagoa daukazula? Kistaŕ zareala erantzuera oŕetantxe dazaut, olako zorakeriak kistaŕak esan daroez-ta. Zorakeriok itxi ta eskura datoŕkizun zoriona artu egizu. Erabagia artzeko, ogetalau orduko epea emoten dautzut. Nire semeagaz ezkondu ta Eŕoma'ko anderarik andienetarikoa izan nai ezpadozu, oñazerik itzalenak jasan beaŕko dozuz: aukeratu egizu. Iñese'k darantzutso: Jaun oŕek epe luzeegia emon daustazu: neure erabagia antxinatxu aŕtu neban-ta, epe labuŕagoa be naiko dot: Josu Jauna baño beste ezkonik eztot nai: zeru-luŕen Egil̃ea baño beste Jangoikorik be ez dauzaut. Zemaiz eta zigoŕez enozu ikaratu ta kikilduko. Neskatil̃a guri ta eŕbala naz; baña biotzean daroadan Jaunak, oñazerik andienetan be kemen eta adorea emango daust.

Ori entzunaz aŕituta egoan jauŕlea; baña oñazez bilduŕtzen etzan neskatil̃ea, beste zemai bategaz ikaratu egikealakoan, neskutz izatea ain maite eban Iñese'ri esan eutsan: nire semeagaz ezkondu nai ezpa-dozu, emagalduen etxera eroango zaitugu ta zeure garbitasun ori antxe galduazoko dautzue, indaŕez baño ezpada be. —Neure uste osoa Josu Jaunagan ipiñi dot-erantzun eban Iñese'k—eta aŕiskurik andienean be neure Jaun altsu oŕek babestuko nau. Jauŕlearen aginduz, zirgilo, esku-estun eta oin-burdiñak ezarten dautsoez; baña neskatil̃atxuari nasayegi datoŕkioz eta oñazerik eztamotse. Jainko-aizunen eleizara daroe erdi-naŕaz, opariak egiñazo beaŕ eutsoezala-ta: indaŕez besoa jasoten dautse; baña Iñese'k gurutzearen ezaugaŕia dagi ta jainko-aizunen ondi auŕean be kistaŕ siñesmena dautor.

Emagalduen etxe zikiñak biotzean bilduŕa saŕtuko eutsola-ta, ara daroe jauŕlearen aginduz; baña Iñese'k aingeruak ditu jagola ta lagun eta toki lizuna, otoitzoki izan bai litzan, goiko argi edeŕez argitzen da. Bere griña gaiztoak ase nairik, Porkopi azartu zan etxe aretara sartzen; baña asmu txaŕez yoyan gazte itsua ilotz jausi zan luŕera. Guztiak ikaratu ziran: Porkopi'ren aita be laŕitu ta otzandu zan eta semea bizirik biuŕtu egiola apal eskatu eutsan Iñese'ri. Esan eta egin, jauŕlearen semea Iñese'ren eskaroz berbiztu eban Jaunak eta kistaŕen Jangoikua baño besterik ez egoala gustien auŕean autortu eban berbizturiko mutil gazteak. Ori zala-ta, Iñese'ren alde jaŕi zan jauŕlea; baña jainko aizunen moŕoyak, Iñese sorgiña zala-ta, onen auŕka asaldau eben eŕia. Sinporni'k arazo onetan ez ebala saŕtu nai-ta, bere uŕengoaren, Aspasi'ren eskuetan itxi eban auzia. Onek, ostera, eŕi aren edeŕa eukiteaŕen, Iñese sorgiña izan bai'litzan, bizirik eŕeteko agindu eban. Sutzaŕa biztu ta Iñese ara jaurti eben baŕeruak; baña gaŕak banandu ziran eta neskatil̃eak aen erdian, ezetariko kalte barik Jaunaren gorak abesten ziarduan. Aspasi'k, ostearen bilduŕez. Iñese'ri antxe bertan samea ebagiteko agindu eutsan boŕeruari. Iñese aspaldian be eriotzearen egaŕiz ebil̃an eta boŕeruari diñotso: Tira, zabiltz bizkoŕ, eta betiko bizitzarako ate izango dodan eriotza opagaŕia niri aŕerazteko ez bilduŕ izan. Gero Jaunari diñotso: Zeure odolez erosi zenduan eta ain maite dozun nire gogo edo arimatxu au zeure eskuetan artu egizu, zeure dozu-ta. Boŕeruak esku-dardaraz saŕtu eutsan bulaŕean ezpatea Iñese'ri ta onen gogo zoriontsua neskutz eta ziñopen bureztun bikotxa artzera joan zan goiko abeŕira. Kistaŕak andiro eortzi eben Iñese'ren gorpua eta Jaunak, alatz asko egiñaz, Eleiza osoan ospatsu egin dau aren il̃obia. Iñese'ren izeneko eleiza bi dira Eŕoma'n: Navone - enparantzan, atxil̃otuta egon zan eta Porkopi berbiztu eban tokian bata: Eŕoma-aldaurian, Nomentana bidean, bigaŕena. Urtaŕila'ren 21'an uŕtero bildots bi eroan oi dira eleiza onetara: An onetsi ta gero, arduraz, azten dabez eta Doipuruak gongotzañai bialtzen dautsezan berarizko ezaugaŕiak, bildotsok zaindu dabezan lekaimeak, aen ulez egin daroez.

E.'TAŔ J.

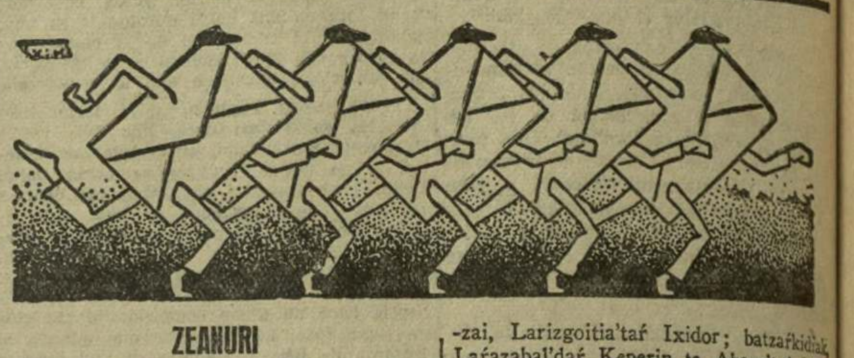

ZEANURI

IŔATIZKIÑETIA.— Barikuko "Euzkel-atalean", "Altamiñape" idazlarijak, larunbataeko gure iŕatzayoa, ain edeŕto azal du dauskun-ezkero, lan aundi bat kendu deusku, baña... beste bat itxi. ¿Zein? "Emisora,,'ren tripalakatik edo, abestu barik geldil̃u ziran gauza edeŕ batzuk azaldutea. Eŕiko seme eta oleŕkari bikandan Puxana'taŕ Basili'ren itz-neuŕtu batzuk. Gaste oni, izpaŕingijan argil̃aldu gura neunkezala esan neuntsanian, ganoso, onexek abestu eustazan:

Ila onen amairu gaŕenian
Joan giñan Zeanuri'tik
Bilbao'ra, berba eiteko gogoz
Ango iŕatizkiñetik
Zelango gauzak urten dabien
Zeanuri'ko eŕil̃ik
Baña asi bat apuŕtu zan da
Itxi zan amal̃u barik
Tamalgaŕi au ikusi eta
Jaŕi baño len ixilik
Itz-neuŕtu areik azalduten duz
Gauŕko Euzkel-ataletik.

Amasei basotxon dagoz Zeanuri'n
Eta eŕotak amabi
Esaten asi gal̃ian bada
Lenengo Eŕotabaŕi
Uŕengo baŕiz Zulaibaŕ, eta
Altzibaŕ da Olabaŕi,
Unduŕa-aldian be badagoz ba
Olaen beste bat edo bi,
Uribe'n be bai beste ainbeste
Eŕotadune Asteŕi
Oŕein gustijon gañera baŕiz
Beŕogetamaŕ baseŕi.

Baseŕil̃aŕa egil̃en da ta
Emasteari diñutso
Lanera juan nai dabelata
Talo batzuk egil̃eko;
Iru-lautxo bat goxian eta
Zazpi bat maletarako
Amaika dira oneik be baña
Eztira eurak be asko
Ikera gitxi euko dau bada
Oŕeik gustijok jateko
Gero be baŕitz an dago gertu
Pago lodija joteko.

Gorbei mendiko zeaŕ aldetan
Bizi garean artzañak
Begijak itxite ondo dakiguz
Andik dagozan bidiak
Baña burdijan ibil̃i nai ta
Orain gauŕko egunijan
Ona Bilbao'ra etoŕi gara
Gauŕ tximist-burdi batijan
Begijak itxite bagabiz be an
Emen Bilbao'ko txaidetan
Esku-ezkutik ibil̃i biaŕ
Bertan galdu ezkatian.

Aguŕ orain ba amal̃u dute
Geure entzule mal̃iak
Esan badoguz azketzi baŕitz
Txaŕto esanak gustijak
Tamalez diñot aguŕ an baña
Itxoten dagoz, bestiak
Gorbei aldean ixango gara
Jaunak nai daben aŕtian
Eta arantza joan nai bezube
Axe edeŕak aŕtzian
Aguŕ danori bijotz bijotzez
Arantza etoŕi aŕtian.

AGUŔ.—Oleŕki oneikaz gauŕko idazkitxubau luzetu dala ta argil̃alduko eztan bilduŕagal̃ik, eŕiko izpaŕak uŕengo igandeŕako isten dodaz.

Azketsi irakuŕle, aguŕ.

AŔEGI ŤAŔ BAT.

OROZKO

BATZAŔAK.—Igandian, ixan zan Batzoki'ko Artezkaria berbiztuteko, eta abeŕtzale askoren auŕian onelan ipiñi ziran, urte onetako: Lendakari, L. de Letona'taŕ Josebe; idazkari, Sautua'taŕ Josebe; diru-zai, Larizgoitia'taŕ Ixidor; batzaŕkidiak, Laŕazabal'daŕ Keperin ta Abans'taŕ Marka. Uste dogu, euren abeŕtzaletasun andiagaz, eŕi onetan Jel azia biztuko dala...

—Emakume Abeŕtzale Batza'k be euren batzaŕa gustiz edeŕ, ta notin asko gaŕ egin eben, eta auŕerantza Artezkarikoak dira oneik emakume zintzo, ta andiak:

Lendakari, Ipiña'taŕ Luke.
Ordezko, Olabaŕia'taŕ Benigne.
Idazkintza, Olabaŕia'taŕ Gergori.
Ordezko, Etxebaŕia'taŕ Jone.
Diru-zai, Pikatza'taŕ Miren.
Batzaŕkidiak, Ugaŕitza'taŕ Pelikite, Olabaŕia'taŕ Josebe ta Orueta'taŕ Miren Karmele.

¡Auŕera, zubek emakume trebiok, eta jaŕal̃u biotz gustijagaz lan onetan, Euzkadi ta Orozko'n onerako!

BARANBIO'RA.—Asko jun ziran eŕi oŕetara 7'gaŕenean, bertako anayak pozteko, ta izlari sutsu bat, antolatu zan lez, entzuteko. Pozez beterik eta txaloka elgu ziran ona, eta ez geutzan ezeŕ itandu aŕpegiak ezaten euzkulako edeŕto ibil̃i zirala.

IZPAŔAK.—Il onen 10'gaŕenean il zan Jaun-Goikuen besoetan, Sautua'taŕ Jakin, abeŕtzale gastia. Atsekabian laguntzen dogu bere sendi gustijai. (G. B.).

—Uŕten egil̃en dan lanaŕte, edo feria Deun Andoni, 17'gaŕenean, ongi ospatu da auŕten; baña, txaŕija gustiz karesti andijan egon da. Denbora edeŕ bategaz egin zan.

UAŔA.—Gustiz minduta egil̃en dautsagu au, Uri-Buru-Batzaŕ, ta Batzoki'ko agintariai. ¿Noiz ekaŕiko dozubez izlari batzuk, eta "mitin" bat eukiko degu? Aspaldijan eztazube egin au, eta notiñak, begira dagoz egaŕijagaz, Abeŕi'ko egijak entzuteko.

Eta geu, zuben lanak ikusteko!

USOTXU BI.

MAÑARIA

E. A. Batza'k eralduta, il̃a onen 28'gn. aŕatsaldeko lauretan, Etxezaŕaga'taŕ Bingen ("Zidoŕa,,'k) itzaldi bat egingo dau.

Itzaldi abeŕkoi onetara erduteko, eŕiko abeŕtzale gustijari dei-egiten yakoe.

MAÑARIKO.

AKORDA'TIK

TXADON-ASTIA. — Asteaŕte goxian asil̃a gogo-iñauŕkunak doguz. Gogo-iñauŕkun onen zuzendarija Goikoetxea josulaun aguŕgaŕija da. Asi goxeko zoŕtzi ta erdijetatik aŕatsaldeko zoŕtzi-etara ospe andija ixaten dau geure eŕtxadonatxubak. Zetan esan be eztago gogo-iñauŕkun oneik biaŕ-biaŕekuak doguzanik geure goguak ziñismen adoretu eta kistaŕ-zaletasunian gogoz jaŕal̃uteko. Uriko notiñak pozik bai pozik ageŕtuten dira ikasbide onan bidez.

BINGEN DEUNA.—Antzora deritxon auzo-basaŕitxuban ospatuten da deun onen eguna andikiro. Etxian goxetik Ibaŕangelua'ko txistularijak joten dabez eguna'ri yagokazan eresi beresijak Amaŕetan ixaten da Jaupa nagusija auso basaŕitxu aretan dauken Bingen Deuna basotxonuan. Gero auŕesku, eta jolas alaitxubak-be ixaten dira. Astelenez, ba Antzoran daukagu geure ekandubak oi doguzan lez ospatuteko eguna.

JUAN-ETOŔIJAK.—"Cabo Santo Tome" deritxon itxas-ontzil̃ik etoŕil̃a geure aŕtian dogu Oŕdiñabe'taŕ Dunixi "Bentatxu" basetxeko gaste sendua. Bal̃a emen ixan dogu Uŕkiza'taŕ Paul bolakari eŕmia.

Egun batzuk geure aŕtian igarota juan dira Lexona'ra Oŕdiñabe'taŕ Danel eta bere emaste Juste.

AGUŔA.—Izpaŕingi onen bil̃aŕtez bialtzuz emaste eta neure aguŕik mal̃ekoŕenak "Indaŕa" ta "Aŕgia" Santander'ko euzkel-idazle zintzua.

OGOÑOPE.

'rakurri EUZKADI

Artua eta babia txikitutzeko makiñak
Txomin Olano'k
Saltzen ditu, merke
Plaza de las Escuelas, 10 g'n - Donostia

Aranburu'tar R.
AZAL ETA TXIZ-BIDIAK
Fueros, 5, 3.º DONOSTIA

MARTIKORENA
Begiyetako gaixoen sendagilles
Garibay, 13 bis, 2.º - DONOSTIA

Joyería-Platería-Relojería
CONSTRUCCION Y REFORMA DE ALHAJAS
Legazpi, 10 — DONOSTIA
ARIETA BITXIZALEA
Bitxitegia-Zillartegia-Gabenkaztegia
BITX'AK EGIN ETA BERRITZEN DITU
— Urrutizkiña, 13-777

Jesús Ostolaza
BERGARA
FABRICA DE INSIGNIAS DE ESMALTE FINO
AZALIRARRI MIEZKO IKURRIÑEN OLEA

EIZARA'KO SUIZKILLU (ESCOPETA) OLEA
L. LEGARISTI Y COMPAÑIA
SORALUZE (Placencia de las Armas) — GIPUZKOA